

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

щодо виконання у 2023 році заходів Програми охорони навколишнього природного середовища у Тернопільській області на 2021-2027 роки

З метою реалізації екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища в області, розбудови інфраструктури та покращення екологічної ситуації для забезпечення сталого розвитку території області рішенням Тернопільської ради від 03.02.2021 № 58 затверджено Програму охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021-2027 роки (далі Програма), зі змінами.

Адаптація до змін клімату

На виконання заходів з адаптації до змін клімату вивчено комерційні пропозиції щодо розроблення проєкту регіональної стратегії адаптації до зміни клімату для Тернопільської області. Рішення стосовно фінансування розроблення регіональної стратегії буде прийнято після затвердження методики розроблення стратегій адаптації до зміни клімату та планів їх реалізації.

Для скорочення викидів парникових газів, вироблення екологічно чистої енергії (газу, теплової та електричної енергії) сільськогосподарським підприємством ТОВ „Захід Агропродукт” побудовано біогазову установку на відходах птахівництва і сільськогосподарських рослин потужністю 2,4 МВт у с. Соколів Тернопільського району. Зазначений біокомплекс утилізує відходи: курячий послід – 40%, рослинні відходи – 60%. Фермерським господарством „Масарівські липки” (м. Копичинці, Чортківський район) завершено монтаж біогазової установки на відходах тваринництва і сільськогосподарських рослин проєктною потужністю 1 МВт, яку у I півріччі 2024 року планується ввести в експлуатацію. ТОВ „Гадз-Агро” ведеться будівництво заводу з переробки гною на етанол та виробництва електроенергії на 25 МВт у с. Заривинці Чортківського району.

Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді у першому півріччі 2023 року організовано та проведено обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти на тему: «Клімат змінюється», серію тренінгів для педагогічних працівників закладів освіти області «Клімат змінюється: Час діяти! – 2023».

Якість поверхневих та підземних вод

З метою поліпшення якості поверхневих і підземних вод програмою передбачено будівництво і реконструкцію в ряді населених пунктів області каналізаційних очисних споруд. Станом на сьогодні забезпечено реалізацію наступних заходів:

- виконано топографічну зйомку земельної ділянки у масштабі 1:500 з метою виготовлення проєктно-кошторисної документації на будівництво

загальноміських каналізаційних очисних споруд м. Бережани потужністю 3000 куб. метрів /добу;

- зведено виробничі будівлі та мулові майданчики, закуплено та встановлено установку КУБО-250 для забезпечення біологічної очистки стічних вод очисних споруд каналізації господарсько побутових стоків в м. Борщів;

- завершено будівництво біологічних очисних споруд стічних вод м. Бучач Тернопільської області продуктивністю 300 м.куб./добу;

- здійснено будівельні роботи по проєкту „Реконструкція біологічних очисних споруд продуктивністю 7000 м³/добу” у м. Чортків, завершується процедура введення об’єкта в експлуатацію;

- розроблено проектно-кошторисну документацію для будівництва каналізаційних очисних споруд центральної частини м. Заліщики продуктивністю 1200 м³/добу, демонтовано старе приміщення;

- виготовлено проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки площею 7,35 га в постійне користування для будівництва і обслуговування будівель закладів комунального обслуговування та подальшої реконструкції каналізаційних очисних споруд у смт Підволочиськ.

Завдяки здійсненню ряду заходів, а саме промиванню каналізаційних мереж, дещо покращилися показники зворотних вод на виході з каналізаційних очисних споруд у м. Ланівці, майже досягнуто нормативної очистки стоків у м. Скалат Тернопільського району.

З метою вирішення проблемних питань щодо стану водовідведення в області підготовлено та внесено пропозиції до програми перебування представників Міжнародної організації з міграції в Україні Агенції ООН у Тернопільській обласній військовій адміністрації стосовно розгляду можливості співфінансування будівництва та реконструкції найбільших каналізаційних очисних споруд області, по яких розроблена проектно-кошторисна документація.

Управління відходами

Питання скорочення кількості сміттєзвалищ перебуває на постійному контролі управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації. Зокрема, у зв’язку з впровадженням адміністративної реформи та з метою вирішення питання поводження з твердими побутовими відходами у територіальних громадах органам місцевого самоврядування надано рекомендації стосовно необхідності закриття більшості діючих сміттєзвалищ. Після закриття цих сміттєзвалищ органи місцевого самоврядування повинні забезпечити проведення їх рекультивациі, передачу в установленому порядку рекультивованих та заліснених земель у користування лісогосподарським підприємствам чи комунальним підприємствам, у складі яких створені спеціалізовані лісогосподарські підрозділи.

На сьогоднішній день на сміттєзвалищах області (з яких 115 паспортизовані) захоронено близько 21431 тис. м³ твердих побутових відходів.

Більшість об'єктів поводження з побутовими відходами експлуатуються з порушенням екологічних та санітарно-епідемічних вимог.

Протягом 2023 року в області розпочато роботи з реалізації завдань, визначених Законом України „Про управління відходами”, в першу чергу щодо зменшення кількості існуючих 740 сміттєзвалищ побутових відходів до 55 та їх подальшої рекультивациі, а також формування інфраструктури управління відходами у територіальних громадах.

Органам місцевого самоврядування рекомендовано визначитись з вибором земельних ділянок для розміщення регіональних полігонів твердих побутових відходів у межах кластерів, передбачених проєктом Регіонального плану управління відходами в області. На даний час рядом місцевих рад розпочато підготовку необхідної документації.

ПрАТ „Тернопільський молокозавод” реалізовує проєкт з будівництва другого виробничого корпусу із встановленням обладнання для сушіння сироватки, що дасть можливість переробляти технологічні відходи (сироватку) шляхом сушіння та її реалізації. Будівництво біогазового комплексу з переробки відходів підприємства на даному етапі та до завершення і введення в промислову експлуатацію другого виробничого корпусу з влаштуванням цеху сухих молочних продуктів планується завершити до кінця поточного року.

Сільськогосподарським підприємством ТОВ „Захід Агроенергоінвест” у с. Соколів побудовано біогазову установку на відходах птахівництва і сільськогосподарських потужністю 2,4 МВт. Біокомплекс утилізує відходи: курячий послід – 40%, рослинні відходи – 60%.

ФГ „Масарівські Липки” 2023 році завершено монтаж біогазової установки з переробки рослинних та тваринних відходів потужністю 1 МВт. Установку планується ввести в експлуатацію у першому півріччі 2024 року.

Інвентаризацією місць накопичення заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічні засоби захисту рослин зафіксовано наявність цих небезпечних відходів в окремих територіальних громадах області у кількості 17,032 тонни.

У грудні 2023 року за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у сумі 1196,093 тис. гривень та за умови співфінансування заходу з місцевих бюджетів у розмірі 800,0 тис. гривень утилізовано усі непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин, що зберігались на території Тернопільської області.

ДП „Буцацький мальтозний завод”, використовує на праві постійного користування, як поля фільтрації, земельну ділянку площею 5 га та проводить будівництво нового бардо проводу з виконанням підготовчих робіт для подальшого використання, як поля фільтрації, іншої земельної ділянки площею 50 га.

В рамках реалізації експериментального проєкту щодо створення сприятливих умов для забезпечення ефективного споживання електричної енергії населенням (на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 10 січня 2023 року № 25) за кошти обласного фонду охорони навколишнього

природного середовища у сумі 539,7 тис. гривень утилізовано 771019 одиниць відпрацьованих ламп розжарювання.

Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття

З метою збільшення площі природно-заповідного фонду управлінням екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації у 2023 році тривала підготовка документів до проєктів створення (розширення) 23 нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 401,80 га.

Обстежено 4 природних комплекси на околицях с. Горожанка Монастириської міської територіальної громади, перспективних для створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

За поданням обласної державної адміністрації рішенням Тернопільської обласної ради від 30 листопада 2023 року № 868 збільшено площу ландшафтного заказника місцевого значення „Гуштинка” з 25,4000 га до 35,2920 гектара.

Площу природно-заповідного фонду в області доведено до 123,84 тис. га. Природно-заповідний фонд області має у своєму складі 656 одиниць територій та об'єктів. Питома вага площі природно-заповідного фонду у площі Тернопільської області складає 8,95%.

У 2023 році Товстенською селищною радою Чортківського району не погоджено організацію комплексної пам'ятки природи загальнодержавного значення „Солонські говди” орієнтовною площею 101,5 гектара, Кременецькою міською радою - ботанічного заказника місцевого значення „Білокриницьке карбонатне болото” площею 47,4244 гектарів, Заліщицькою міською радою Чортківського району - комплексної пам'ятки природи місцевого значення „Заліщицька стінка” площею 42,2 гектара, ДП „Ліси України” - ландшафтного заказника місцевого значення „Олексинська стінка” площею 38,5 гектарів, комплексної пам'ятки природи місцевого значення „Теклівський потік” площею 33 гектара, ботанічної пам'ятки природи місцевого значення „Теклівські дуби” площею 0,24 гектара. Скалатською міською радою Тернопільського району - ландшафтного заказника місцевого значення „Троніжка” площею 0,25 гектарів, Іване-Пустенською сільською радою Чортківського району - ландшафтного заказника місцевого значення „Чорна скеля” площею 33,3 гектара, ДП „Ліси України” - розширення території національного природного парку „Кременецькі гори” на 504 гектара.

За поданням обласної державної адміністрації на розгляді в Офісі Президента України перебуває схвалений Кабінетом Міністрів України проєкт Указу Президента України про розширення території національного природного парку „Кременецькі гори” на 532,8362 гектара, в Міндовкілля - матеріали про розширення території національного природного парку „Кременецькі гори” ще на 188,59 гектарів.

Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами

статей 51-53 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Загалом державними лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування у 2009-2023 роках відмовлено в організації 64 нових територій та об’єктів природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 61,65 тис. га.

Внаслідок цього показника рівня охоплення території області об’єктами природно-заповідного фонду (15 % від загальної площі області або 207,37 тис. гектарів), визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 „Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 - 2027 роки”, не досягнуто.

Продовжується роз’яснювальна робота з органами місцевого самоврядування стосовно необхідності збереження цінних природних комплексів та об’єктів на підпорядкованих територіях, збільшення площі природно-заповідного фонду як мінімум до 5% від площі території громади.

В області шляхом розроблення проєктів землеустрою з організації та встановлення меж територій та об’єктів природно-заповідного фонду, технічною документацією із землеустрою з інвентаризації земель лісового фонду, а також іншою документацією повністю або частково встановлено межі для 44,9% територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 61,05 тис. гектара.

У 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища обсягом 402,789 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 18 територій та об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 302,0962 гектара, за рахунок коштів територіальних громад обсягом 100,915 тис. гривень виготовлено проєкти землеустрою з встановлення меж 9 територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 104,21 гектара.

Крім цього, за рахунок коштів державного бюджету встановлено межі гідрологічного заказника загальнодержавного значення „Серетський” та орнітологічного заказника загальнодержавного значення „Чистилівський” загальною площею 589,0553 га за межами населених пунктів.

Сільськими, селищними, міськими радами у 2023 році проєкти організації території дендрологічних парків, проєктів утримання та реконструкції парків пам’яток садово-паркового мистецтва місцевого значення не розроблялись.

У межах Тернопільської області до переліків об’єктів Смарагдової мережі Європи включено 10 природних територій загальною площею 76,8 тис. гектарів: „Borsuky” площею 1120 га („Борсуки”, UA0000122); „Seretskyi” площею 6489 га („Серетський”, UA0000189); „Kremenetski Hory, National Nature Park” площею 6948 га (національний природний парк „Кременецькі гори”, UA0000190); „Ikva river valley in Ternopil region” площею 7194 га („Долина річки Іква в Тернопільській області”, UA0000344); „Surazka Dacha” площею 6343 га („Суразька дача”, UA0000250); „Berezhanske Opillia” площею 20646 га

(„Бережанське Опілля”, UA0000190); „Lower Seret river valley ” площею 2541,9 га („Нижня течія річки Серет”, UA0000355); „Dnistrovskiy Kanion National Nature Park” площею 10870 га (національний природний парк „Дністровський каньйон”, UA0000122), „Pidhaietskyi Regional Landscape Park” площею 5080 га (регіональний ландшафтний парк „Підгаєцький” UA0000188), „Medobory Nature Reserve” площею 9552 га (природний заповідник „Медобори” UA0000010).

Рішенням Тернопільської обласної ради від 29 вересня 2020 року № 1709 „Про підтримку включення мережі печер Тернопільської області до Попереднього списку об’єктів всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО” підтримано пропозицію Міндовкілля, щодо включення печер Тернопілля до Попереднього списку об’єктів всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.

Природним заповідником „Медобори” у 2023 році відповідно до Проєкту організації території природного заповідника „Медобори” з метою виконання заходу 19 „Збереження та менеджмент лучно-степових ценозів” проведено у кв. 18 вид. 14 площею 1,5 га, кв. 49 вид. 11, 18, 21 площею 4,0 га Вікнянського природоохоронного науково-дослідного відділення здійснено контроль за ростом і поширенням інтродукованих чагарників (бирючина), а також супутніх, екологічно індукованих, видів неморального чагарникового комплексу задля збереження рідкісних степових оселищ та видів рослин, занесених до Червоної книги України: ясенцю білого, ковили пірчастої, шиверекиї подільської, лещиці дністровської, змієголовника австрійського, горицвіту весняного та регіонально-рідкісних видів рослин. З метою виконання заходу 20 „Збереження та менеджмент заплавлених лук долини р. Збруч” у кв. 28 вид. 6, кв. 41 вид. 18, 24 Городницького природоохоронного науково-дослідного відділення проведено викошування на пл. 2,0 та 1,0 га для запобігання евтрофікації екотопів заплавлених лук долини р. Збруч.

Національним природним парком „Кременецькі гори” протягом 2023 року здійснювалися заходи щодо верифікації (підтвердження) оселищ рідкісних видів флори та фауни на території Парку, а саме: проведено обстеження та картування оселищ рідкісних видів флори та фауни території парку, проведено дослідження на предмет виявлення локалізації хижих птахів, проведено дослідження скелястих оселищ на предмет виявлення кажанів, підготовлено менеджмент-плани; проведено інвентаризації із вивчення складу та будови ценозів, уточнено списки видів рослин і тварин поширених на території Парку, розроблено природоохоронні рекомендації, щодо збереження рідкісних видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України та охоронних списків тощо. Станом на 01.01.2024 на території парку зафіксовано 1194 види рослин та 792 видів тварин (з них 53 види рослин та 53 види тварин занесені до Червоної книги України). Список видів комах поновлено 32-ма новими видами; рослиноїдних кліщів – 10 видів.

На території Кременецького ботанічного саду в природних ценозах зростає 12 видів рослин занесених до Червоної книги України та 17 видів рослин з категорії регіонально- рідкісні. Проведено моніторинг їхніх місцезростань. Стан популяцій червонокнижних видів несе флуктуаційний характер і визначається як

стабільний. Проводиться щорічний моніторинг природних біотопів на предмет виявлення чужорідних видів та динаміки стану рідкісних популяцій на території установи. Встановлено, що інвазії представників родини на г. Воловиця представлені видом очиток скельний. Там же зафіксовано проникнення очистку несправжнього у природні угруповання.

У 2023 році на території національного природного парку “Дністровський каньйон” та на прилеглих ділянках виявлено нові природні оселища рідкісних та зникаючих видів рослин - цибулі ведмежої, береки, таволги польської, зимолюбки зонтичної, косариків черепитчастих, аконіту несправжньотруйного, любки дволистої, цмину піскового та тварин - пугача, сорокопуда сірого, жаби прудкої, молі перистовусої букової.

Кременецьким ботанічним садом з метою усунення фітоценотичного забруднення оселищ регулярно проводиться механічне знищення інвазивних чужорідних видів - амброзії полинолистої на горі „Воловиця” та золотушника канадського в урочищі „Кар’єр”. У результаті системних заходів по знищенню даних видів площа інвазій значно скоротилася, що сприяло відновленню оселищ природних видів у т.ч. рідкісних, наприклад, костриці білдуватої в ур. „Кар’єр”. З метою недопущення проникнення у природні ценози ботанічного саду борщівника Сосновського проводилося механічне знищення даного виду довкола експозиційних ділянок.

Протягом 2023 року лісгосподарськими підприємствами області відновлено лісонасаджень під суцільними вирубками на площі 403,4 гектарів Також проведено доповнення раніше створених лісових культур і нових лісів на площі 646,8 гектарів, висаджено 662,4 тис. дерев. Для сприяння природному поновленню на виділених лісових ділянках площею 47,4 гектара висаджено 22,0 тис. дерев. Іншими лісокористувачами проведено лісовідновлення на площі 49,4 гектара, висаджено 260,2, тис. дерев, для сприяння природному поновленню на виділених лісових ділянках площею 14,2 гектара висаджено 11,6 тис. дерев, а також проведено озеленення населених пунктів на площі 0,02 гектара, висаджено 0,75 тис. дерев.

Національним природним парком „Кременецькі гори” відповідно до Програми відтворення корінних насаджень на території Парку та Проекту організації території у 2023 році здійснено введення бракуючих порід бука лісового на площі 82,6 га та дуба звичайного на площі 2,6 га. Зокрема, в кв. 39 вид.13 (3 га), кв. 53 вид.11 (5,8 га), кв. 39 вид.21 (4,8 га) кв. 55 вид.16 (1,8 га) Угорського природоохоронного науково-дослідного відділення, кв. 33 вид.6 (8,7 га), кв. 19 вид. 4 (2,6 га), кв. 25 вид.12 (2,0 га), кв. 29 вид.4 (3,2 га) Білокриницького природоохоронного науково-дослідного відділення, кв. 40 вид.11 (9,5 га), кв. 7 вид.11 (9,3 га), кв. 47 вид. 6 (7,1 га), кв. 16 вид.9 (2,2 га), кв. 17 вид.11 (4,3 га), кв. 8 вид.10 (1,1 га), кв. 18 вид.14 (5,9 га), кв. 19 вид.1 (6,9 га) Маслятинського природоохоронного науково-дослідного відділення.

Забезпечення охорони та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу області

У 2023 році за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництв в сумі 99,70 тис. грн. сформовано 148,94 гектара земельних ділянок лісового фонду комунальної форми власності по Теробовлянській міській територіальній громаді Тернопільського району та передано у користування комунальному підприємству „Теробовля”.

В цілому в області станом на 01.01.2024 проінвентаризовано 17,49 % земельних ділянок лісового фонду, що перебувають у землях запасу, сільськими, селищними міськими радами зареєстровано речові права на земельні ділянки комунальної форми власності, що становить 3218,2354 гектара з 18,4 тис. гектарів.

За даними територіальних громад станом на 01.01.2023 в області сформовано земельні ділянки водного фонду (ставки) загальною площею 2495,3736 гектарів, передано у користування - 1851,4326 гектарів, з них: у Тернопільському районі сформовано 1386,223 гектарів, передано у користування – 1146,0049 гектарів; у Кременецькому районі сформовано 282,0162 гектарів, передано у користування – 243,8163 гектарів; у Чортківському районі сформовано 827,1344 гектарів, передано у користування – 461,6114 гектарів.

На сьогодні сформовано земельні ділянки (встановлені межі і обмеження у використанні земель)) під 343 територіями та об'єктами природно-заповідного фонду загальною площею 61,15 тис. гектарів, що становить 44,93% від загальної площі природно-заповідного фонду області. Установами природно-заповідного фонду виготовлено правовстановлюючі документи на загальну площу 13544,6961 га, зокрема природним заповідником „Медобори” на площу 9388,9171 гектарів, національним природним парком „Кременецькі гори” - 3955,7790 гектарів, Кременецьким ботанічним садом – 200 гектарів.

В області станом на 01.01.2016 обліковувалось 809,5 гектара полежахисних смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення. У 2023 році сільськими, селищними, міськими радами роботи з формування земельних ділянок під згаданими полежахисними смугами не фінансувалися, заходи зі створення нових та реконструкції існуючих полежахисних лісових смуг згідно з Правилами утримання та збереження полежахисних лісових смуг, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 650, не здійснювались.

Департаментом капітального будівництва обласної військової адміністрації лісовпорядкування придорожніх лісових смуг області У 2023 році не здійснювалось.

Національним природним парком „Дністровський каньйон” за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища в сумі 353,1 тис. гривень розроблено проєкти землеустрою щодо відведення земельних

ділянок площею 392,4 гектара. Інформацію про ці земельні ділянки внесено до Державного земельного кадастру з присвоєнням кадастрових номерів.

У звітному році Товариство з обмеженою відповідальністю „МагнетікВан Муніципальні технології” на замовлення Управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації згідно договору № 19 від 08 листопада 2023 року (код ДК 021:2015: 72250000-2 Послуги, пов’язані із системами та підтримкою) надавало послугу з технічного супроводу функціонування геоінформаційної системи „Інтерактивна карта природно-заповідного фонду Тернопільської області” на суму 48 тис. гривень.

Забезпечення доступу громадськості до інформації про стан довкілля та підвищення екологічної свідомості населення

Протягом 2023 року у рамках Програми підготовлено та розміщено на офіційному сайті управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації 219 публікацій з екологічних питань. Здійснено моніторинг друкованих видань та інтернет-ресурсів, через які за звітний період оприлюднювалась екологічна інформація, у мережі „Фейсбук” (спільноти „Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації”, „Громадська рада при управлінні екології та природних ресурсів Тернопільської облдержадміністрації”, „Унікальні перлини природи Тернопільщини”) опубліковано та поширено 903 дописи з природоохоронних питань. Проведено 10 інформаційних компаній, спрямованих на відзначення екологічних дат та днів.

Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області спільно з управлінням освіти і науки обласної військової адміністрації та Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості української молоді у 2023 року проведено обласний конкурс „Вода – джерело життя”.

З метою підвищення екологічної культури учнівської молоді, залучення дітей до суспільно-значимої та екологічно-корисної роботи, у закладах освіти області функціонують 148 гуртків еколого-натуралістичного напрямку, в яких навчається 2078 учнів. У Тернопільському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді для дітей працює Літня екологічна школа.

У звітному періоді організовано 65 громадських обговорень планованої діяльності в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля (в тому числі в електронному вигляді), 10 проєктів документів державного планування зі звітом про стратегічну екологічну оцінку, 71 повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

В цілому у звітному періоді проведено 146 консультацій з громадськістю (громадських слухань, електронних консультацій).

В установах природно-заповідного фонду функціонує два еколого-просвітницькі центри та один музей природи. У національному природному парку „Дністровський каньйон” створено музей геологічних, палеонтологічних

та історичних зразків. У 2023 році збудовано еколого-освітній майданчик в м. Заліщики за кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища (виділено кошти в сумі 299, 954 тис. гривень).

Кременецьким ботанічним садом за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища сумі 120,0 тис. гривень, облаштовано доріжку з твердим покриттям, оглядовий майданчик з дрібно розмірних фігурних елементів мощення загальною площею 130 кв. м. для відвідування та перебування на території ботсаду всіх категорій людей з інвалідністю та інших маломобільних груп.

Національним природним парком «Кременецькі гори» подано запит в Міндовкілля України про виділення коштів для будівництва візит-центру. Заплановано створити 5 еколого-просвітницьких центрів.

Організовано та проведено ряд природоохоронних, еколого-просвітницьких заходів до Всеукраїнських та Міжнародних екологічних акцій.

На природоохоронну тематику створено презентації, відеоролики, надруковано ряд інформаційних буклетів.

Інші природоохоронні заходи

У 2023 році з обласного фонду охорони навколишнього природного фонду було виділено 135,0 тис. гривень на здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. Кошти не освоєні.

**Заступник начальника управління –
начальник відділу формування екологічної
мережі, природних ресурсів, екологічного
моніторингу та зв'язків з громадськістю**

Ігор П'ЯТКІВСЬКИЙ

Оксана Москалик 25 95 93

Виконання результативних показників програми

№ п/п	Назва показника	Одиниці виміру	Вихідні дані на початок програми	Вихідні дані на завершення програми		У звітному році* 2023 рік		Пояснення розбіжностей між запланованим та фактичним виконанням
				план	факт	План 2023 рік	Факт за 2023 рік	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I Показники продукту програми								
1	Знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	т		17,032		17,032	17,0	У 2023 року утилізовано непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин у кількості 17 тонн, що зберігались на території Тернопільської області
2	Розроблення проектів утримання та реконструкції парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, проектів організацій територій дендропарків	шт.		23		3	0	Заходи не реалізовувались
3	Проведення еколого-просвітницьких заходів	шт.		22		5	7	Заходи проводились установами природно-заповідного фонду, а також Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області, Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, закладами освіти області
4	Впровадження заходів із зменшення забруднення водних об'єктів/ збудовані чи реконструйовані очисні споруди	к-сть		19		6	0	Заходи не реалізовувались
5	Розширення площі природно-заповідного фонду області	тис.га		61,8	0,28	8,8	-	Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами статей 51-53 Закону України „Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Загалом державними

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування у 2009-2022 роках відмовлено в організації 61 нової території та об'єкта природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 49,31 тис. га.
6	Площа сформованих земельних ділянок, переданих у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	тис.га		139,33		20,89	0,148	Роботи з інвентаризації земельних ділянок продовжуються на замовлення органу місцевого самоврядування.
7	Збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання	к-сть		2 412 000		2 412 000	771019	Упродовж звітної періоду Тернопільської філією АТ „Укрпошта” передано на утилізацію 771019 одиниць отриманих від населення відпрацьованих ламп розжарювання.
II Показники ефективності програми								
1	Вартість знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	тис. грн.		2000,0		2000,0	1996,093	Сільськими, селищними, міськими радами не умовах співфінансування кошти з бюджетів територіальних громад виділено.
2	Вартість розроблення проєктів утримання та реконструкції парків -пам'яток садово-паркового мистецтва, проєктів організацій територій дендропарків	тис. грн.		2500,0		375,0	-	Сільськими, селищними, міськими радами кошти на розроблення проєктної документації не виділялись
3	Вартість проведення еколого-просвітницьких заходів	тис. грн.		195,0		325,0	-	Захід виконувався без залучення коштів
4	Вартість впровадження заходів із зменшення забруднення водних об'єктів/ збудовані чи реконструйовані очисні споруди	тис. грн.		140373,64 7		9928,198	9131,5	-
5	Вартість розширення площі	тис.		1400,0		200,0	-	Кошти не виділялись

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	природно-заповідного фонду області	грн.						
6	Вартість проведених робіт з формування земельних ділянок та передачі у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	тис. грн.		5987,1		1157,1	99,7	Не надходили клопотання громад щодо фінансування.
7	Вартість збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання	тис. грн.		2050,2		2050,2	359,713	Низька активність обміну ламп населенням.
III Показники якості програми								
1	Відсоток знешкодження непридатних або заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин	%		100		100	100	Знешкоджено 17 тонн непридатних до використання ХЗЗР
2	Динаміка розроблення проєктів утримання та реконструкції парків - пам'яток садово-паркового мистецтва, проєктів організацій територій дендропарків	%		100		15	0	Захід не реалізовувався
3	Відсоток проведення еколого-просвітницьких заходів	%		100		15	21	-
4	Відсоток зменшення забруднення водних об'єктів	%		100		30	0	-
5	Відсоток розширення площі природно-заповідного фонду області	%		100		14	8,95	Реалізація поставлених завдань суттєво залежить від конструктивної позиції органів лісового та мисливського господарства у зв'язку з тим, що утворення нових об'єктів природно-заповідного фонду можливе, в основному, за рахунок лісових площ, а також сільських, селищних, міських рад, які згідно з вимогами статей 51-53 Закону України

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								„Про природно-заповідний фонд України”, статей 26, 43 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні” погоджують організацію територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Загалом державними лісогосподарськими підприємствами, органами місцевого самоврядування у 2009-2022 роках відмовлено в організації 61 нової території та об’єкта природно-заповідного фонду та розширенні існуючих загальною площею 49,31 тис. га.
6	Частка сформованих земельних ділянок, переданих у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям для збереження і використання територій та об’єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства	%		100		15	7,46	Низька активність органів місцевого самоврядування.
7	Відсоток зібраних, перевезених та утилізованих відпрацьованих ламп розжарювання	%		100		100	100	-

**Заступник начальника управління –
начальник відділу формування екологічної
мережі, природних ресурсів, екологічного
моніторингу та зв’язків з громадськістю**

Ігор П'ЯТКІВСЬКИЙ

Оксана Москалик 25 95 66

**Інформація про виконання заходів Програми охорони навколишнього природного середовища у
Тернопільській області на 2021-2027 роки
у 2023 рік**

1	Назва заходу	Відповідальний виконавець та строки виконання заходу	Планові обсяги фінансування, тис.грн.						Фактичні обсяги фінансування, тис.грн.					Стан виконання заходу (результативні показники виконання програми)	
			Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
				Державний бюджет	Обласний бюджет	Районний бюджет	Бюджети місцевого самоврядування	Кошти не бюджетних джерел		Державний бюджет	Обласний бюджет	Районний бюджет	Бюджети місцевого самоврядування		Кошти не бюджетних джерел
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1. Адаптація до змін клімату.															
1	Підготовка рекомендацій щодо стабілізації гідрологічного режиму та збереження водних ресурсів в умовах змін клімату	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації													Захід не фінансувався, роботи не проводились.
	Усього, у т.ч.		49,0	-	49,0	-	-	-							
	I етап 2023 рік.		49,0	-	49,0	-	-	-							
2	Будівництво біогазових комплексів з переробки органічних відходів сільського господарства, цукрових заводів, тваринницьких ферм, підприємств м'ясної, молочної промисловості, спиртової промисловості	Департамент агропромислового розвитку облдержадміністрації, власники підприємств(зав згодою)	Згідно з проектами будівництва												Фермерським господарством „Масарівські Липки” (м. Копичинці, Чортківський район) у I кварталі 2023 року завершено монтаж біогазової установки на відходах тваринництва і сільськогосподарських рослин проектною потужністю 1 МВт.
	Усього, у т.ч.		*	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	
	I етап: 2023 рік.		*	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3	Запровадження в закладах освіти області циклу із кліматичної освіти „Клімат змінюється. Час діяти”	управління освіти і науки облдержадміністрації, Тернопільський обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді													Захід не фінансувався. Тернопільським обласним центром еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді у 2023 році організовано та проведено обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти на тему: «Клімат змінюється», серію тренінгів для педагогічних працівників закладів освіти області «Клімат змінюється. Час діяти! – 2023».
		Усього, у т.ч.	*	*	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік.	*	*	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	
4	Розроблення регіональної стратегії адаптації до змін клімату	Управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації													Захід не фінансувався, роботи не проводились. Відсутні затверджені методичні розроблення стратегії адаптації до змін клімату
		Усього, у т.ч.	400,0	.	400,0										
		I етап 2023 рік	400,0	.	400,0										
За напрямком 1		Усього, у т.ч.	449,0	.	449,0	.	.	*	.	.	.	.	.	.	
		за 2023 рік	449,0	.	449,0	.	.	*	.	.	.	.	.	.	
2. Якість атмосферного повітря.															
1.	Санація п'ятого поверху виробничо-лабораторного адміністративного приміщення управління екології та природних	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Згідно з проектом												Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1636-р приміщення передано на баланс Державної екологічної інспекції. В Тернопільській області .Кошти не

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	ресурсів облдержадміністрації	усього, у т.ч.	1400,00	1400,00	.	.	.	*	.	.	.	.	.	.	виділялись.
		I етап: 2023 рік	700,00	700,00	.	.	.	*	.	.	.	.	.	.	
За напрямком 2		усього, у т.ч.	1400,00	1400,00											
		2022 рік	700,00	700,00											
3. Якість поверхневих та підземних вод															
1	Капітальний ремонт біологічних очисних споруд Новосільської спеціальної школи Тернопільської обласної ради	Управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації, дирекція Новосільської спеціальної школи Тернопільської обласної ради (за згодою)	Згідно з договорами												Роботи не виконувалися.
		усього, у т.ч.	1200,0	.	1200,0	*	*	*	.	.	.	.	.	.	
		I етап 2023 рік	1200,0	.	1200,0	*	*	*	.	.	.	.	.	.	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2.	Погашення заборгованості за виконані роботи з будівництва очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків в м. Борщів по вул. Нічлава	Борщівська міська рада (за згодою)	Згідно з проектом												Борщівською міською радою закуплено та встановлено установку КУБО-250 для забезпечення біологічної очистки стічних вод
		Усього, у т. ч.	27075,215	14917,695	7000,0	.	5157,52	.	3500,0	.	3500,0	.	.	.	
		I етап 2023 року	3500,0	*	3500,0	.	*	.	3500,0	.	3500,0	.	.	.	
3	Будівництво локальних очисних споруд східної частини м. Бучач по вул. Шухевича	Бучацька міська рада (за згодою)	Згідно з проектом												Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.	5934,739	4747,791	.	.	1186,948	.	.	.	.	.	.		
		I етап 2023 рік													
4	Реконструкція каналізаційних очисних споруд у місті Копичинці Чортківського району Тернопільської області	Копичинецька міська рада (за згодою)	Згідно з проектом												Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.	*	*	.	.	*	.	.	.	.	.	.		
		I етап: 2023рік	*	*	.	.	*	.	.	.	.	.	.		
5	Реконструкція міських очисних споруд у м. Кременець	Кременецька міська рада (за згодою)													Захід не фінансувався, роботи не проводились. Виготовлено проект кошторисною вартістю 27 824,567

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
8	Будівництво локальних очисних споруд ТОВ „Товстенський крохмальних завод Компанія „Контінентал Фармаз Груп” с.Товстеньке Чортківського району	Компанія „Контінентал Фармаз Груп” (за згодою)													Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.	*	.	.	.	.	*	.	.	.	.	.	.	
		I етап: 2023 рік	*	.	.	.	.	*	.	.	.	.	.	.	
9	Будівництво загальноміських каналізаційних очисних споруд м.Бережани	Бережанська міська рада (за згодою)													Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.													
		I етап 2023 рік													
10	Будівництво очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків в м. Борщів по вул. Нічлава	Борщівська міська рада (за згодою)	Згідно з договорами												Роботи з будівництва очисних споруд продовжуються. Проєкт „Будівництво очисних споруд каналізації господарсько-побутових стоків по вул. Нічлава в м. Борщів” подано для фінансування згідно з Програмою EU4Environment Water and Data.
		Усього, у т.ч.	485,524		4239,0		616,524		9131,5		2200,0		6931,5		
		I етап 2023 року	11200,0		2200,0		616,524		9131,5		2200,0		6931,5		
За напрямом 3		Усього, у т.ч.	73889,525	54066,605	8200,00	-	11622,92	-	12631,5	-	5700,0	-	6931,5	-	
		2023 рік	9928,198	4705,38	4700,0	-	522,818	-	12631,5	-	5700,0	-	6931,5	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
4. Управління відходами															
1	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)													У грудні 2023 року утилізовано непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин у кількості 17 тонн, що зберігались на території Тернопільської області
		Усього, у т.ч.	2000,0	.	1200,0	.	800,0		1996,093		1196,093		800,00		
		I етап 2023 рік	2000,0	.	1200,0	.	800,0		1996,093		1196,093		800,00		
2	Реалізація заходів регіонального плану управління відходами в Тернопільській області до 2030 року	Виконавці регіонального плану	за проектами згідно з регіональним планом												□ Станом на 01.01.2024 року проект Регіонального плану управління відходами в Тернопільській області до 2030 року не затверджено. У зв'язку з цим заходи не реалізовувались.
		Усього, у т.ч.	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
		I етап 2023 рік	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
3	Збирання, перевезення та утилізація відпрацьованих ламп розжарювання на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 10 січня 2023р. № 25 „Про реалізацію	управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації	Згідно з договором												Утилізовано 771019 одиниць отриманих від населення відпрацьованих ламп розжарювання.
		Усього, у т.ч	2050,2	.	2050,0				539,71 3		539,71 3				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		I етап 2023 рік	200,0	-	200,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	самоврядування та ДП „Ліси України” у погоджені організації 10 територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 298,6144 га та розширенню території національного природного парку „Кременецькі гори” на 504 га
2	Установлення в природі (на місцевості) меж територій та об’єктів природно-заповідного фонду як ключових елементів екологічної мережі	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, районні державні адміністрації, обласна, районні ради, органи місцевого самоврядування, власники (користувачі) земельних ділянок (за згодою)	Згідно з договорами												В області встановлено меж для 44,9% територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 61,05 тис. гектара. У 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища виготовлено проекти землеустрою з встановлення меж 18 територій та об’єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 302,0962 га, за рахунок коштів територіальних громад виготовлено проекти землеустрою з встановлення меж 9 територій та об’єктів природно-заповідного фонду загальною площею 104,21 га. Крім цього, за рахунок коштів державного бюджету встановлено межі гідрологічного заказника загальнодержавного значення „Серетський” та орнітологічного заказника загальнодержавного значення „Чистилівський” загальною площею 589,0553 га за межами населених пунктів.
		Усього, у т.ч.	3610,0	-	3050,0	-	350,0	210,0			402,79		100,915		
		I етап 2023 рік	530,0	-	450,0	-	50,0	30,0			402,79		100,915		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3	Розроблення проектів організації території дендрологічне парків, проектів утримання та реконструкції парків пам'яток садово-паркового мистецтва місцевого значення	Органи місцевого самоврядування, власники (користувачі) земельних ділянок)(за згодою)	Згідно з договорами												Захід не виконувався
		Усього, у т.ч.	2500,0	.	350,0	.	1550,0	600,0	.	.	.	.	.	.	
		I етап 2023 рік	375,0	.	50,0	.	225,0	100,0	.	.	.	.	.	.	
4	Забезпечення організаційної та інформаційної підтримки формування Смарагдової мережі України та включення мережі гіпсового карсту Західної України до Списку всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, установи природно-заповідного фонду (за згодою)	Згідно з договорами												В області до Переліків Смарагдової мережі Європи включено 10 територій загальною площею 76,8 тис. га. Верховною Радою України не прийнято Закону України „Про території Смарагдової мережі”, яким визначено правильні засади формування мережі. Підготовка документів щодо включення гіпсовому карсту Західної України до списку всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО здійснюється за планом Міндовкілля.
		Усього, у т.ч.	1500,0	.	1500,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
		I етап 2023 рік	500,0	.	500,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
5	Інформування населення про стан та перспективи формування екологічної мережі, залучення громадськості до природних заходів	Місцеві органи виконавчої влади, самоврядування (за згодою), управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Не потребує фінансування												Інформування громадськості щодо цілей і завдань розбудови екомережі проводилось через Веб-сторінки управління екології та природних ресурсів Тернопільської обласної військової адміністрації, обласне радіо, телебачення, газети, під час безпосередньої роботи з громадськими організаціями.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		I етап 2023 рік	40,0	-	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	<p>дослідження на предмет виявлення локалізації хижих птахів, проведено дослідження скелястих оселищ на предмет виявлення кажанів, підготовлено менеджмент-плани; проведено інвентаризації із вивчення складу та будови ценозів, уточнено списки видів рослин і тварин поширених на території Парку, розроблено природоохоронні рекомендації, щодо збереження рідкісних видів рослин і тварин, занесених до Червоної книги України та охоронних списків тощо.</p> <p>Станом на 01.01.2024 року зафіксовано 1194 види рослин та 792 видів тварин (з них 53 види рослин та 53 види тварин занесені до Червоної книги України). Список видів комах поновлено 32-ма новими видами; рослинодних кліщів – 10 видів.</p> <p>На території Кременецького ботанічного саду в природних ценозах зростає 12 видів рослин занесених до Червоної книги України та 17 видів рослин з категорії регіонально- рідкісні. Проведено моніторинг їхніх місцезростань. Стан популяцій червонокнижних видів несе флуктуаційний характер і визначається як стабільний.</p> <p>У 2023 році на території національного природного парку</p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
			120,0	-	120,0										<p>природні ценози ботанічного саду борщівника Сосновського проводилося механічне знищення даного виду довкола експозиційних ділянок. Проводиться щорічний моніторинг природних біотопів на предмет виявлення чужорідних видів та динаміки стану рідкісних популяцій на території установи.</p> <p>Встановлено, що інвазії представників родини на г. Воловиця представлені видом очиток скельний Там же зафіксовано проникнення очитку несправжнього у природні угруповання.</p> <p>У заповіднику „Медобори” у 2023 році, відповідно до Проекту організації території... з метою виконання заходу 19 „Збереження та менеджмент лучно-степових ценозів” у кв. 18 від 14 пл. 1,5 га, кв. 49 від 11, 18, 21 пл. 4,0 га Вікнянського ПНДВ проведено заходи щодо контролю за ростом і поширенням інтродукованих чагарників (бирючина), а також супутніх, екологічно індукованих, видів неморального чагарникового комплексу задля збереження рідкісних степових оселищ та видів рослин, занесених до Червоної книги України: ясенцю білого, ковили пірчастої, шиверекії подільської, лешиці дністровської, змієголовника австрійського, горицвіту весняного та регіонально-рідкісних видів рослин.</p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
10	Утримання та оснащення приладами, обладнання і зміцнення матеріально-технічної бази Державної екологічної інспекції у Тернопільській області для забезпечення та підвищення	Державна екологічна інспекція у Тернопільській області													Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.	1800,0	1400,0	400,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	600,0	200,0	400,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
За напрямом 5		Усього, у т.ч.	12600,0	1400,0	8538,0,0	-	1900,0	810,0	551,705	-	450,79	-	100,915	-	
		2022 рік	2455,0	200,0	1850,0	-	275,0	130,0	551,705	-	450,79	-	100,915	-	
6. Забезпечення охорони та раціонального використання природно-ресурсного потенціалу області															

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	Формування і передача у користування державним та комунальним підприємствам, установам та організаціям земельних ділянок для збереження та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, ведення лісового та водного господарства за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва.	Управління екології та природних ресурсів обласної військової адміністрації, органи місцевого самоврядування, комунальні лісогосподарські підприємства (за згодою), національні природні парки „Дністровський каньйон” і „Кременецькі гори”	Згідно з договорами													У 2023 році за рахунок коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва сформовано 148,94 га земельних ділянок лісового фонду комунальної форми власності по Тербовлянській міській територіальній громаді Тернопільського району та передано у користування КП „Тербовля”.
		Усього, у т.ч.	5700,0	.	1500,00	.	4200,0	.	99,70	.	99,70	.		.		
		I етап 2023 рік	1040,0	.	400,0	.	640,0	.	99,70	.	99,70	.		.		
2	Проведення інвентаризації полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення	Органи місцевого самоврядування (за згодою)	Згідно з договорами													Інвентаризація полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення не проводилася
		Усього, у т.ч.	2100,0	.	.	.	1400,0	700,0	.	.	.	.	.	.		
		I етап 2023 рік	350,0	.	.	.	200,0	150,0	.	.	.	.	.	.		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		I етап 2023 рік	5,0	-	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3.	Створення на базі установ природно-заповідного фонду області профільних гуртків для учнівської молоді	Управління освіти і науки облдержадміністрації, установи природно-заповідного фонду області (за згодою)													Природний заповідник „Медобори” координує діяльність трьох гуртків лісівничого спрямування. Разом з гуртківцями проведено обліки шиверекії подільської та горицвіту весняного.
		Усього, у т.ч.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	Створення на базі закладів освіти області спільно з установами природно-заповідного фонду екологічних стежок, дендраріїв, кутків живої природи	Управління освіти і науки облдержадміністрації, установи природно-заповідного фонду області (за згодою)													У закладах освіти області функціонують 148 гуртків еколого-натуралістичного напрямку, в яких навчається 2078 дітей. У Тернопільському обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді для дітей працює Літня екологічна школа, створена Релаксаційно-екологічна стежка здоров'я.
		Усього, у т.ч.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	Проведення місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування консультації з громадськістю з природоохоронних питань, у тому числі в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля планової діяльності та стратегічної екологічної оцінки	Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (за згодою)													В цілому у звітному періоді проведено 146 консультацій з громадськістю (громадських слухань, електронних консультацій).
		Усього, у т.ч.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Організаційне забезпечення діяльності громадської ради при управлінні екології та	управління екології та природних ресурсів облдержадміністра													Захід не проводився.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	природних ресурсів облдержадміністрації	ції, громадська рада при управлінні екології та природних ресурсів облдержадміністрації (за згодою)													
		Усього, у т.ч.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	Організація і здійснення робіт з екологічної освіти в установах природно-заповідного фонду: проектування та будівництво еколого-просвітницьких центрів та майданчиків, створення експозицій, музеїв природи, облаштування екологічних стежок, проведення публічних еколого-освітніх заходів, випуск друкованої продукції на екологічну тематику тощо	управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації, національні природні парки „Дністровський каньйон”, природний заповідник „Медобори”, Кременецький ботанічний сад	Згідно з договорами												В установах природно-заповідного фонду функціонує два еколого-просвітницькі центри та один музей природи. У національному природному парку „Дністровський каньйон” створено музей геологічних, палеонтологічних та історичних зразків. НПП „Дністровський каньйон” збудовано еколого-освітній майданчик в м.Залішки. З обласного фонду охорони навколишнього природного середовища виділено кошти розпочато роботи з будівництва
		Усього, у т.ч.	3300.0	-	3300.0	-	-	-	419,954	-	419,954	-	-	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		I етап: 2023 рік	600,0	-	600,0	-	-	-	419,954	-	419,954	-	-	-	<p>еколого-освітнього майданчика в м. Заліщики.</p> <p>Кременецьким ботанічним садом за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища облаштовано доріжку з твердим покриттям, оглядовий майданчик з дрібно розмірних фігурних елементів мощення загальною площею 130 кв.м. для відвідування та перебування на території ботсаду всіх категорій людей з інвалідністю та інших маломобільних груп.</p> <p>Заплановано створити 5 еколого-просвітницьких центрів.</p> <p>Організовано та проведено ряд природоохоронних, еколого-просвітницьких заходів до Всеукраїнських та Міжнародних екологічних акцій.</p> <p>На природоохоронну тематику створено презентації, відеоролики, надруковано ряд інформаційних буклетів.</p>
За напрямом 8	Усього, у т.ч.		3495,0	-	3445,0	-	-	50,0	419,954	-	419,954	-	-	-	
	2023 рік		625,0	-	615,0	-	-	10,0	419,954	-	419,954	-	-	-	
9. Інші природоохоронні заходи															

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування	Департаменти економічного розвитку і торгівлі; архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження; управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації	Згідно з договорами та розрахунками												Захід не фінансувався, роботи не проводились.
		Усього, у т.ч.	735,0	-	735,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		I етап 2023 рік	200,0	-	200,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
За напрямом 9		Усього, у т.ч.	735,0	-	735,0										
		2023 рік	200,0	-	200,0										
Усього за програмою, у т.ч.			105605,825	56866,605	27304,3	-	19922,92	1010,0	16591,765	-	8759,35	-	7832,415	-	
2023 рік			20384,498	5605,38	12051,3	-	2437,818	290,0	16591,765	-	8759,35	-	7832,415	-	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

**Заступник начальника управління –
начальник відділу формування екологічної
мережі, природних ресурсів, екологічного
моніторингу та зв'язків з громадськістю**

Ігор П'ЯТКІВСЬКИЙ

Оксана Москалик 25 95 66